

Asia: VN/31874/2025

## **Finanssipoliittisen parlamentaarisen työryhmän avoin kuuleminen julkisen talouden vahvistamisesta, kasvupolitiikasta ja velkakestävydestä**

### **Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Suomen Uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Finanssipoliittiselle parlamentaariselle työryhmälle julkisen talouden vahvistamisesta, kasvupolitiikasta ja velkakestävydestä.

Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen tuulivoimayhdistys, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa maa- ja merituulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaan sekä tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden yhteyteen rakennettaviin energiavarastoihin. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 240 jäsenyritystä, jotka edustavat laajasti tuuli- ja aurinkovoima-alan hankekehittäjiä ja alihankintaketjuja.

Uusiutuvan energian ala haluaa avoimen kuulemisen aiheessa korostaa pitkäjänteisyyttä. Uusiutuvan energian hankkeet, ovat ne niin maatuulivoimaa, merituulivoimaa kuin aurinkovoimaa, ovat pitkäkestoisia, ja niiden vaikutukset ulottuvat vuosikymmenten päähän. Siksi päätöksenteon ja energiantuotantoa sekä puhtaan siirtymän jalostusinvestointeja koskevan sääntelyn on oltava johdonmukaista ja ennakoitavaa, jotta Suomi säilyttää houkuttelevan investointiympäristön ja ylläpitää maineensa vakaana investointikohteena.

Uusiutuva energia on sähköä tarvitsevien teollisten investointien edellytys. Sekä nykyisen teollisuuden päästövähennysinvestoinnit että uusi vihreä teollisuus tulevat kasvattamaan Suomen sähköntuotantoa merkittävät määrät. Tuuli- ja aurinkovoima ovat ainoat tavat lisätä puhdasta sähköntuotantoa tarpeeksi nopeasti ja edullisesti seuraavan kymmenen vuoden aikana. Puhdasta siirtymän investointeja tehdään kuitenkin vain, jos toimintaympäristö on pitkäjänteinen ja ennakoitava, mikä ei vaaranna puhtaiden investointien arvoketjua sähköntuotannosta alkaen.

1. Mikä mielestänne tulee olla julkisen talouden sopeutustahdin tavoite eli ylivaalikautinen rahoitusasematavoite valtion ja paikallishallinnon yhteenlasketulle rahoitusasemalle, joka asetetaan keskimääräisenä rahoitusasemana vuosille 2027–2033?

Julkisen talouden sopeutustahdin tulee olla uskottava ja määrätietoinen, mutta samalla kasvua tukeva, jotta velkakestävyys paranee ilman, että välttämättömät kasvuinvestoinnit – erityisesti tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset sekä puhtaan siirtymän edellyttämät hankkeet – vaarantuvat. Liian nopea sopeutus voisi heikentää talouskasvua ja työllisyyttä. Yhteisillä panostuksilla tavoitteena pitää olla talouskasvu, jonka ansiosta sopeutusta voidaan kenties nopeammin muokata esimerkiksi verokertymien kasvun ansiosta.

Ehdotamme, että valtion ja paikallishallinnon yhteenlasketun rahoitusaseman keskimääräinen tavoite vuosille 2027–2033 asetetaan lievästi ylijäämäiseksi, esimerkiksi noin +0,5 % BKT:sta. Tämä linja on yhteensopiva EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten kanssa, tukee pitkän aikavälin velkakestävyyttä ja kääntää velkasuhteen laskuun. Ylijäämätavoite luo puskuria suhdannevaihteluita varten ja vahvistaa Suomen luottokelpoisuutta.

Maltillinen sopeutus yhdistettynä rakenteellisiin uudistuksiin – kuten työllisyysasteen nostoon ja veropohjan vahvistamiseen – luo kestävä pohjan julkiselle taloudelle. Samalla kasvua tukevat investoinnit, kuten teollisuuden sähköistymisen edistäminen ml. vetytalouden kotimarkkinan alkuun saattaminen sekä TKI-panostukset, ovat välttämättömiä kilpailukyvyn ja verotulojen kasvun kannalta. Ymmärrämme täysin, että velkasuhteen vakauttaminen edellyttää, ettei rahoitusasema jää pysyvästi alijäämäiseksi, mutta investointien rahoittaminen vaatii liikkumavaraa. Muun muassa kannusteet vetytalouden lopputuotteiden markkinan luomiseksi ovat perusteltuja. Lisäksi puhtaan siirtymän investointien vaatima puhdas sähkö kaipaa toimitusvarmoja siirtoyhteyksiä myös merelle, jossa tullaan jatkossa tuottamaan sähköä suurimpien teollisten investointien kuten vihreän teräksen tehtaiden energiantarpeeseen.

Yhteenvedona voidaan todeta, että tavoitteena tulisi olla sopeutuspolku, joka vie julkisen talouden lievästi ylijäämäiseksi kaudella 2027–2033, samalla kun varmistetaan kasvua tukevien investointien toteutuminen.

2. Mikä mielestänne tulee olla julkisen talouden sopeutustahdin tavoite eli finanssipoliittisena sääntönä toimiva vaalikauden rahoitusasematavoite valtion ja paikallishallinnon yhteenlasketulle rahoitusasemalle, joka asetetaan vaalikauden viimeiselle vuodelle eli vuodelle 2031 vuonna 2027 alkavalla vaalikaudella?

Näkemyksemme mukaan vuoden 2031 rahoitusasematavoitteen tulisi olla vähintään tasapainossa ja mieluiten lievästi ylijäämäinen, jotta velkasuhde kääntyy laskuun ja julkinen talous vahvistuu kestäväällä tavalla.

Koko vaalikauden rahoitusasematavoitteen tulee olla selkeä ja uskottava, jotta se ohjaa päätöksentekoa kohti velkakestävyyttä ja luo ennakoitavuutta. Tavoitteen asettamisessa on huomioitava kaksi keskeistä tekijää: velkasuhteen vakauttaminen ja kääntäminen laskuun sekä kasvua tukevien investointien turvaaminen, erityisesti TKI-panostukset ja puhtaan siirtymän hankkeet.

3. Mitä keinoja tavoitteen saavuttamiseksi tahdotte erityisesti nostaa esiin? Miten mielestänne parhaiten yhteensovitetaan sopeutus ja kasvutoimet? Mitä riskejä näette yhtäältä asetettavissa rahoitusasematavoitteissa ja toisaalta vahvistamiseen tähtäävissä toimenpiteissä?

Julkisen talouden vahvistaminen edellyttää kokonaisvaltaista linjaa, jossa sopeutus, rakenteelliset uudistukset ja kasvua tukevat investoinnit etenevät rinnakkain ja toisiaan tukien.

Ehdotamme, että uusiutuva energia ja kasvuinvestoinnit asetetaan seuraavan hallitusohjelman kärkitavoitteiksi. Puhtaan siirtymän on oltava aidosti ja ratkaisukeskeisesti Suomen päätavoite, koska talouskasvu, kilpailukyky ja veropohjan vahvistuminen rakentuvat puhtaan, kohtuuhintaisen ja nopeasti rakennettavan energian varaan. Aurinko- ja tuulivoimalla lisätään puhdasta sähköä nopeimmin ja edullisimmin teollisuuden investointitarpeisiin – erityisesti maatuulivoima tarjoaa nopeaa lisäkapasiteettia. Merituulivoimassa on varmistettava toimitusvarmat siirtoyhteydet, jotta suuret teolliset hankkeet – kuten vihreän teräksen tuotanto – voivat toteutua.

On myös huomioitava, että tuulivoiman syöttötariffijärjestelmän tukikaudet päättyvät asteittain, viimeistään vuonna 2030. Uusi rakentaminen on ollut 2020-luvun markkinaehtoista, ja 2025 75 prosenttia Suomen tuulivoimakapasiteetista on rakennettu ilman valtion taloudellista tukea. Maatuulivoiman nopea siirtyminen valtion taloudellisesti tukemasta tuotantomuodosta markkinaehtoiseksi tuotannoksi osaltaan korostaa sääntely- ja investointiympäristön ennakoitavuuden merkitystä. Markkinaehtoisuudesta ja markkinoiden toimivuudesta täytyy pitää kiinni, eikä sekoittaa niitä kapasiteettimekanismeilla.

Suomen teollisuuden kilpailukyky tarvitsee esimerkiksi vetytalouden lopputuotteiden markkinan käynnistämistä kohdennetuin ja EU-sääntöihin yhteensopivin kannustein, sillä suurimpien EU-maiden valtiontuet omille teollisuudenaloilleen ovat niin mittavia, että ilman tarkoituksenmukaisia kotimaisia kannustimia riskinä on investointien valuminen muualle.

Sopeutuksen ja kasvutoimien yhteensovittaminen onnistuu parhaiten yhdistämällä vahva ankkuri julkisen talouden ohjaukseen ja määrätietoinen investointiväylä kasvuun. On viisasta pitää kiinni vaalikauden menokehyksestä ja rahoitusasematavoitteesta (vuodelle 2031 vähintään tasapaino, mieluiten lievä ylijäämä), mutta luoda budjettiin läpinäkyvä, määräaikainen ”investointipykälä”, jonka kautta taloudellisesti ja ilmastollisesti vaikuttavat TKI-, tuotanto- ja verkko-infrapanostukset voivat edetä selkein porttikriteerein, kustannus-hyöty-arvioin ja jälkiseurannalla.

Talouspoliittisten toimien ajoituksessa on hyvä painottaa nopeavaikutteisia sopeutustoimia (hallinnollinen tuottavuus, hankintojen tehostus, fossiilitalouden verotukien karsinta) vaalikauden alkuun ja samanaikaisesti varmistetaan maa- ja merituulivoiman sekä aurinkovoiman investointiystävällinen toimintaympäristö – sekä varmistetaan kantaverkon ja merellisten liityntöjen ennakoiva vahvistaminen tiiviissä yhteistyössä verkkoyhtiöiden ja kuntien kanssa.

Kuntien rooli on keskeinen: kaavoituksen sujuvuus ja veropohjan hyödyt on varmistettava niin, että paikallinen hyväksyttävyyys ja hankkeiden eteneminen tukevat toisiaan. Kiinteistöverojärjestelmän voimalaitosveron Suomen malli on maamme vahvuus, mistä voidaan kansainvälisesti ottaa mallia, kun kyse on paikallisen hyödyn ja uusiutuvan energian hyväksyttävyyden vahvistamisesta.

Katsomme, että kysytyt riskit liittyvät toisaalta rahoitusasematavoitteiden asettamiseen ja toisaalta kasvua vahvistaviin toimiin. Liiallinen tiukkuus ilman investointipykälää voi johtaa kasvuinvestointien toteutumattomuuteen, kun taas liian väljä tavoite ei käänne velkasuhdetta laskuun eikä vahvista luottokelpoisuutta.

Puhtaassa siirtymässä suurin riski on ajautuminen sellaiseen sääntelyyn, joka joko estää kasvun tai ei tue pitkäjänteisesti jopa kymmenen vuotta kestävien investointihankkeiden toteutumista; äkilliset veroperustamuutokset, epäselvät lupamenettelyt tai ylimääräinen lisäsääntely voivat estää hankkeita ja heikentää investointiympäristöä.

Vetytaloudessa kilpailukykyriski on ilmeinen, mikäli kotimarkkinaa ei käynnistetä kohdennetuin kannustein, ja jos EU:n salliman tukikehyksen tarjoamia mahdollisuuksia ei hyödynnetä järkevällä tavalla. Näihin riskeihin vastataan osaltaan ennakoitavalla ja johdonmukaisella sääntely-ympäristöllä, selkeillä lupamääräajoilla ja ”nopean kehittämisen” alueilla, investointien läpinäkyvällä priorisoinnilla sekä verkko- ja kaavoituspäätösten riittävällä resursoinnilla. Näin rahoitusasematavoitteet pysyvät uskottavina ja velkasuhde kääntyy laskuun samalla, kun uusiutuva energia ja kasvuinvestoinnit toteutuvat vauhdilla ja pitkäjänteisesti.

Ollila Matias  
Suomen uusiutuvat ry